

ТЕМА 12

Основи методики розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту, проти безпеки виробництва, підпалів та злочинних порушень протипожежних правил

План лекції

1. Криміналістична характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
2. Початковий етап розслідування.
3. Наступний етап розслідування.
4. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій.
5. Криміналістична характеристика злочинів проти безпеки виробництва.
6. Розслідування злочинів проти безпеки виробництва.
7. Криміналістична характеристика підпалів і злочинних порушень протипожежних правил.
8. Розслідування підпалів і злочинних порушень протипожежних правил.

1. Криміналістична характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Порушення правил безпеки руху та експлуатації транспорту визнаються злочинами, якщо це створило небезпеку для життя людей або настання інших тяжких наслідків. Вказані злочини поміщені в розділ XI Особливої частини Кримінального кодексу (ст. 276-292). Найбільш поширеними є злочини, передбачені статтею 286 КК “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами”. За частиною 1 передбачена кримінальна відповідальність, якщо такі порушення спричинили потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження; за частиною 2 – спричинили смерть потерпілого або заподіяли тяжкі тілесні ушкодження; за частиною 3 – спричинили загибель кількох осіб.

Дорожньо-транспортні пригоди (ДТП) за механізмом виникнення поділяються:

- на зіткнення, перекидання транспортних засобів;
- наїзди на пішоходів, велосипедистів, рухомий транспорт, нерухомі транспортні засоби;
- падіння пасажирів, інші події.

ДТП відносяться до необережних злочинів, викликаних недотриманням відповідних правил. Для них характерний взаємозв'язок суб'єктивних і об'єктивних факторів.

Суб'єктивні – дії водія, поведінка пішоходів, пасажирів.

Об'єктивні – умови дорожньої обстановки, технічний стан транспорту, погодні умови.

Виділяють чотири групи факторів, що впливають на виникнення ДТП:

1. Порушення певними особами правил безпеки руху та експлуатації транспорту.
2. Несправність транспортних засобів.
3. Неприятливі дорожні умови.
4. Випадкові причини.

Частіше за все причиною ДТП є різні порушення водіями і пішоходами правил безпеки руху: неправильний вибір швидкості; порушення правил обгону, об'їзду, повороту, проїзд перехрестя; переходи пішоходами доріг у невстановлених місцях; керування транспортом у нетверезому стані. Нерідко порушення правил допускають одночасно декілька учасників руху.

Особливістю розслідування ДТП являється визначення правильності співвідношення об'єктивних і суб'єктивних факторів, які обумовили виникнення ДТП і настання наслідків. Тільки у випадках встановлення домінуючого впливу суб'єктивних факторів на розвиток події вирішується питання про притягнення винних до кримінальної відповідальності.

Одним із елементів криміналістичної характеристики цих злочинів є дані, що характеризують дорожню обстановку, яка відіграє важливу роль при керуванні транспортом.

За характером дорожня обстановка може бути:

- *простою* – водій має достатньо часу для сприйняття небезпеки, що виникла, і прийняття заходів по запобіганню наслідків;
- *складною* – у водія залишається мало часу для оцінки

небезпеки, що виникла, і прийняття правильного рішення;

- *дуже складною* – перешкода, що виникла, вимагає прийняття водієм екстрених заходів;
- *аварійною* – водій, в силу дії законів механіки і психофізичних закономірностей, уже не може прийняти ефективні заходи для уникнення шкідливих наслідків.

Правильне визначення характеру дорожньої обстановки, в якій діяв водій, має велике значення для дослідження питання про винність конкретної особи у порушенні правил дорожнього руху.

Для ДТП характерна наявність слідів, що являються джерелом інформації про характер і механізм події, його учасників, причини і умови, які сприяли виникненню події:

- *на дорозі* – сліди вільного качення і гальмування колес, заноса, крові, волочення потерпілих, осколки скла фар, кусочки фарби, речі потерпілого, відламані деталі, частини вантажу, що перевозився;
- *на предметах дорожньої обстановки* – від виступаючих частин транспорту;
- *у потерпілих* – крім тілесних ушкоджень, відбитки малюнка протектора, інших частин транспорту;
- *на транспортних засобах* – сліди удару, поламки, кров, волокна, відбитки структури тканини, несправності систем.

В залежності від ситуації, яка склалась на початку розслідування, ДТП можна групувати:

- водій і транспорт знаходяться на місці події;
- транспорт залишився, а водій зник;
- водій зник разом з транспортом.

В першому випадку основна увага направляється на дослідження обстановки і слідів події, з'ясування обставин порушення правил, механізму події.

В другому – досліджуються причини (окрім зазначених раніше) зникнення водія, вживаються заходи по його розшуку і затриманню.

В третьому (особливо при відсутності очевидців) – зусилля слідчого спрямовуються на встановлення факту ДТП, об-

ставин, розшук водія і транспорту, очевидців.

Детально з'ясовуються умови руху транспорту на місці події: основні параметри дороги (тип покриття, його стан, ширина проїзної частини, кількість полос руху в одному напрямку, наявність і характер дорожніх знаків, інтенсивність руху транспорту і пішоходів, спосіб регулювання руху, освітлення (вночі), умови видимості й оглядності, стан погоди, наявність перешкод (ремонт дороги), місце розташування і взаємне положення транспорту в певний момент).

Досліджуються:

- технічний стан транспорту і відповідність його нормативним вимогам;
- дії водія при керуванні транспортом і запобіганню події;
- в цілому його поведінка водія у зв'язку із розслідуванням події (швидкість руху транспорту в момент виникнення небезпеки, вжиті ним заходи по зупинці транспорту, стан водія);
- чи не є водій у стані сп'яніння, умисно чи необережно порушені правила дорожнього руху.

При наїзді на пішохода детально з'ясовується поведінка потерпілого, оскільки це має значення для вирішення питання про винність водія:

- направлення і темп руху пішохода по відношенню до машини, яка його збила;
- швидкість руху машини;
- ступінь тяжкості тілесних ушкоджень;
- чи бачив потерпілий транспорт, що наближається;
- якими сигналами світлофора керувався.

При порушенні правил експлуатації транспорту встановлюються конкретні дії відповідальних за експлуатацію осіб (перевірки технічного стану транспорту перед випуском на лінію).

2. Початковий етап розслідування

Приводом до порушення кримінальних справ є повідомлення громадян, лікарів. Якщо є жертви або тяжкі тілесні

ушкодження, негайно на місце події виїжджають працівники ДАІ і забезпечують охорону місця події. Для того, щоб визначитися з підставами до порушення кримінальної справи, слідчий бере пояснення від громадян і посадових осіб щодо фактів дорожньо-транспортної пригоди, без яких неможливо вирішити питання щодо підстав порушення кримінальної справи.

У посадових осіб автогосподарств, фірм, яким належить транспорт, – про факти, які відносяться до експлуатації транспорту. В очевидців – про виникнення події. У водіїв – про обставини події і технічний стан транспорту.

Обсяг і зміст перевірочних дій залежать від характеру і повноти фактичних даних, які мають у заявах і повідомленнях про ДТП, наявності чи відсутності водія і транспорту на місці події.

Доцільність проведення тих чи інших слідчих дій обумовлюється характером ДТП, вихідними даними про нього. Як правило, це:

- огляд місця події і транспорту;
- допит очевидців і потерпілих;
- затримання, освідчення, допит підозрюваних;
- виїмка й огляд одягу потерпілого і документів, які характеризують технічний стан транспорту;
- призначення судово-медичної, автотехнічної експертизи;
- розшук транспорту і водія;
- встановлення очевидців події, причетних транспортних засобів, їх технічний стан;
- стан водіїв і потерпілих;
- кому спричинена матеріальна шкода;
- виявляються матеріальні сліди, вилучаються речові докази.

Інколи, через неякісне проведення початкових слідчих дій, справи про ДТП направляються на додаткове розслідування.

Слідчі дії, їх послідовність повинні бути спрямовані на з'ясування причин події (які не завжди відомі і водію); на встановлення причинного зв'язку між певними діями учасників ДТП та наслідками; з'ясування ступеня і характеру вини.

Якщо транспорт зник з місця події, необхідно організувати оперативно-розшукову діяльність для розшуку його і виявлення свідків.

3. Наступний етап розслідування

Аналізуючи зібрані матеріали в залежності від виду ДТП і обставин його виникнення, слідчий висуває версії про причини події і його учасників.

1. При зіткненні і перекиданні транспорту:

- порушення правил проїзду перехрестя;
- неправильний обгон і прийоми керування транспортом;
- перевищення швидкості при поворотах з малим радіусом;
- невідповідність дорожніх умов правилам безпеки.

Винними можуть бути один чи обидва водії.

2. При наїзді на пішохода:

- неправильний вибір швидкості в зоні пішоходного переходу;
- неправильне керування у несприятливих умовах;
- груба необережність постраждалого;
- випадковий збіг обставин (які не могли передбачити ані пішохід, ані водій).

3. Інколи висувають версії про інсценування ДТП і використання транспорту для вбивства.

4. Окремі версії:

- умисне порушення правил руху водієм;
- неправильна оцінка дорожньої обстановки;
- неправильні дії водія як відповідна реакція на порушення правил іншими особами.

4. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій

Огляд місця події. У зв'язку із складністю виникнення і розвитку ДТП, при огляді місця події необхідно застосовувати науково-технічні засоби і спеціальні знання (залучення спеціа-

лістів). Основні задачі полягають:

- у визначенні меж огляду;
- фіксації обстановки в цілому (складення протоколу, фото- відеозйомка);
- дослідженні обстановки місця події (деякі сліди, такі, наприклад, як сліди гальмування, внаслідок погодних умов можуть бути знищені);
- виявленні слідів, які дозволяють з'ясувати положення транспорту до зіткнення, місцезнаходження пішохода, транспорту до наїзду тощо;
- за наявності трупа – зовнішньому огляді судово-медичним експертом;
- огляді транспорту з метою виявлення слідів, які свідчать про обставини ДТП;
- складанні схем з точними вимірами.

Огляд місця події – найбільш складна слідча дія і обумовлена особливостями обстановки, в якій відбулася подія.

Затримання і освідчення водія проводяться для встановлення його стану й уникнення впливу на свідків.

Допит свідків, потерпілих, водіїв. Коло питань, які з'ясує слідчий при цьому, залежить від виду ДТП. Це невідкладна дія, особливо по відношенню до потерпілого, оскільки розрив у часі може привести до схиляння водієм потерпілого до неправдивих показань. При допиті необхідно враховувати, що повнота і точність сприйняття обставин події свідками обумовлені як об'єктивними факторами (раптовість події, освітлення тощо), так і суб'єктивними (стан зору, слуху тощо), а також зацікавленістю постраждалого, обвинуваченого в покладанні вини за порушення правил безпеки руху на інших.

Розшук водія і транспорту при їх зникненні з місця події невідкладний захід при ДТП. Інформацію про транспорт надають потерпілі, свідки. Через відділи реєстрації транспорту встановлюється власник транспорту (якщо відомий номерний знак транспорту). Водієм може бути і не власник транспорту (наприклад, при угоні автомобіля), що значно ускладнює розшук.

Виймка проводиться для вилучення документів водія, одягу потерпілих.

Пред'явлення для ввізнання проводиться стосовно транспорту, водіїв, що зникли з місця події.

За необхідністю проводяться такі слідчі дії, як перевірка показань на місці, слідчий експеримент.

Судово-медична експертиза призначається для встановлення характеру та ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Автотехнічна та трасологічна експертизи призначаються для встановлення технічного стану автотранспорту та механізму утворення пошкоджень на транспортних засобах і тілесних ушкоджень у потерпілих.

5. Криміналістична характеристика злочинів проти безпеки виробництва

Законодавством передбачена кримінальна відповідальність за порушення службовою особою підприємства, установи, організації або громадянином – суб'єктом підприємницької діяльності вимог законодавчих та нормативних актів про охорону праці, якщо це порушення заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого (ст. 271 КК). Ця стаття є бланкетною, і тому її застосування можливе тільки в поєднанні зі спеціальними технічними нормами, які врегульовують охорону праці на виробництві, – правилами з техніки безпеки.

Спеціальними нормами по відношенню до ст. 271 є:

- ст. 272 (Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою);
- ст. 273 (Порушення правил на вибухово небезпечних підприємствах або у вибухово небезпечних цехах);
- ст. 274 (Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки);
- ст. 275 (Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд).

Відповідальність за спеціальними нормами можуть нести як посадові, так і інші особи.

Причинний зв'язок злочинного порушення правил безпеки праці і його наслідків, в поєднанні з багатьма видами виробництва, технологічних процесів і робіт, обумовлює різнома-

нітність ситуацій і обставин, з якими стикається слідчий при розслідуванні цих злочинів.

Структурними елементами криміналістичної характеристики даних злочинів є:

1. *Дані про обстановку виникнення аварії або нещасних випадків.* Це сукупність виробничо-технічних, технологічних, природних та інших факторів і обставин, які характеризують настання наслідків. Аналіз обстановки дозволяє з'ясувати взаємопов'язані між собою об'єкти, явища і сліди дії певних причин, умов, які склалися на момент події.

2. *Відомості про злочинні порушення правил безпеки праці і їх наслідки, тобто механізм цих злочинів.* Злочинні порушення правил безпеки праці часто являються наслідком цілої групи причин, різних за характером і походженням організаційного, технічного і технологічного характеру, санітарно-гігієнічні порушення, які впливають на стан і працездатність виконавців трудових процесів, а також пов'язані з індивідуальними особливостями особи правопорушників.

Внаслідок такого складного переплетіння причин і умов, багатоманітності і динамічності розвитку наслідків порушень правил безпеки механізм конкретних подій на виробництві на початку розслідування не завжди очевидний.

Дані про механізм події мають важливе значення для висунення версій про його причини, поведінку конкретних учасників та інші обставини, а також визначення методів їх перевірки.

3. В криміналістичній характеристиці злочинних порушень правил безпеки праці важливим елементом являються *відомості про те, в якій формі виражались дії конкретних осіб, пов'язаних з порушенням правил, зокрема:*

а) у формі злочинних дій осіб, відповідальних за їх додержання:

- розпорядження про проведення робіт, яке протирічить вимогам правил безпеки;
- дозвіл працювати на несправному обладнанні, використання шкідливих речовин без засобів захисту;
- допуск до виконання робіт осіб, які не мають відповідної підготовки;

б) у формі злочинної бездіяльності посадових осіб:

- непроведення обов'язкових інструктажів з техніки безпеки;
- невиконання обов'язків по контролю за технічним станом обладнання, засобів захисту;
- невжиття заходів по усуненню виявлених порушень.

Характер причинного зв'язку між порушенням правил безпеки праці і настанням наслідків у більшості випадків має не прямий розвиток, а опосередкований. Початкове порушення може викликати лише небезпечний стан, який у поєднанні з іншими порушеннями породжує умови, що сприяють настанню шкідливих наслідків. Часто між порушенням і настанням наслідків може бути проміжок часу, а настання їх поєднується з діями інших факторів (фізичних, технічних), із необережною поведінкою потерпілого, інших осіб.

Встановити суб'єкт злочину – значить з'ясувати, хто конкретно відповідальний за порушення правил безпеки праці, що потягнуло настання наслідків. Інколи це зробити не просто, оскільки в правилах і інструкціях з техніки безпеки не завжди це чітко оговорено.

Інколи мотивами порушення являються стремління достроково виконати завдання, зекономити матеріали, сировину, не допустити простою обладнання.

Важливим джерелом відомостей про виробничу обстановку, умови, при яких відбувся нещасний випадок, є сліди на місці події. Проте виявити їх буває нелегко (вибух, пожежа можуть знищити обстановку перед аварією).

6. Розслідування злочинів проти безпеки виробництва

Розслідування починається із з'ясування того, що відбулося, які наслідки і чи маються в початкових відомостях ознаки злочину.

Основними задачами початкового етапу є встановлення:

- а) порушень правил техніки безпеки, що мали місце;
- б) безпосередньої причини події;
- в) наслідків, що настали;

г) особи (осіб), що порушила правила.

Виходячи із цих задач і ситуації, яка склалася, слідчий висуває версії, визначає напрямок розслідування, складає план слідчих дій.

Повідомлення і заява про нещасний випадок на виробництві часто надходять через деякий час і, як правило, потребують попередньої перевірки.

Спеціальні комісії, які створюються міністерствами і відомствами разом із профспілками в 10-денний термін, надають до правоохоронних органів:

- акт спеціального розслідування;
- висновок технічного інспектора праці;
- плани, схеми, фотознімки місця події, пояснення очевидців нещасного випадку, посадових осіб, відповідальних за дотримання правил безпеки праці;
- виписку із наказу про проходження постраждалим навчання і інструктажу;
- медичний висновок про характер ушкоджень чи смерті;
- висновки спеціалістів, експертів, результати лабораторних досліджень, експериментів, аналізів;
- довідку про матеріальну шкоду у зв'язку з аварією;
- виписки із інструкцій положень, наказів, що встановлюють правила по забезпеченню безпечних умов праці і відповідальних за це осіб.

Версії про причини події повинні сприяти встановленню:

- виробничої обстановки, в якій відбувся нещасний випадок;
- обставин механізму розвитку події і їх зв'язку із поведінкою потерпілого, діями осіб, відповідальних за дотримання техніки безпеки.

Основні слідчі дії при розслідуванні даних злочинів:

- огляд місця події;
- огляд і виїмка документів щодо організації, стану техніки безпеки на підприємстві при певному виді робіт, проведення інструктажів і допуску до роботи, про призначення відповідальних за дотримання техніки

безпеки посадових осіб, їх функціональні обов'язки;

- допит свідків, потерпілих, посадових осіб.

Огляд місця події – найбільш складна слідча дія і обумовлена особливостями виробництва, обстановки, в якій відбувалась подія.

Визначаються межі огляду, основні об'єкти:

- а) територія місця події;
- б) устаткування, механізми, обладнання, при користуванні яким відбувся нещасний випадок;
- в) контрольні і вимірювальні прилади, системи, пов'язані із джерелом травми;
- г) інструменти, засоби індивідуального захисту, огорожа;
- д) сліди події.

При описі в протоколі використовуються специфічні виробничі терміни і треба давати їм роз'яснення.

Допит свідків, потерпілих, обвинувачених. При допиті треба враховувати, що:

- повнота і точність сприйняття обставин події очевидцями обумовлені об'єктивними факторами (шуми, раптовість події, освітлення тощо) і суб'єктивними (стан зору, слуху, втомленість тощо);
- зацікавленість постраждалого, обвинуваченого в покладанні вини за порушення правил техніки безпеки на інших.

Призначення експертизи. В залежності від слідчої ситуації (наявності постраждалих, інформації про подію, виявлених слідів тощо) слідчий призначає проведення експертиз: судово-медичної, судово-технічної з правил безпеки праці, металів, сплавів, пожежно-технічної. Інколи є необхідність у проведенні слідчого експерименту.

7. Криміналістична характеристика підпалів і злочинних порушень протипожежних правил

Підпали і злочинні порушення протипожежних правил спричиняють велику шкоду як майну, так і життю та здоров'ю

громадян.

Кримінальний кодекс передбачає відповідальність за умисне знищення або пошкодження чужого майна шляхом підпалу (ч. 2 ст. 194 КК), погрози знищення чужого майна шляхом підпалу (ст. 195 КК), необережне знищення або пошкодження чужого майна (ст. 196 КК), порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами (ст. 267 КК), незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин (ст. 268 КК), порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 270 КК).

Криміналістична характеристика цих видів злочинів включає:

- а) способи вчинення злочину;
- б) способи приховування;
- в) сукупність найбільш типових слідів;
- г) дані про особу злочинця;
- д) дані про особу потерпілого.

Підпали можна класифікувати за способом вчинення:

- а) від легкозаймистих речовин;
- б) з використанням спеціальних пристроїв;
- в) при створенні умов, що сприяють самозапаленню;
- г) при порушенні правил пожежної безпеки.

Порушення правил пожежної безпеки бувають при:

- а) експлуатації опалювальних, освітлювальних, інших приладів;
- б) використання приладів, які не мають протипожежного захисту;
- в) ведення робіт з відкритим вогнем;
- г) порушення правил зберігання, перевезення, виготовлення різних легкозаймистих об'єктів і матеріалів.

Основні способи приховування підпалів полягають:

- у знищенні слідів злочину, знарядь і засобів підпалу;
- інсценуванні обстановки, яка вказує на випадкове виникнення пожежі;
- знищенні приладу;

- фальсифікації документів, що підтверджують справність приладу;
- інсценуванні підпалу.

Найбільш характерні сліди, пов'язані із вчиненням даних злочинів:

- а) сліди впливу вогню (попіл, залишки незгорівших матеріалів, сліди плавлення і горючих речовин);
- б) дії окремих осіб (взуття, рук, знарядь зламу).

Злочинця необхідно шукати серед осіб, інтереси яких пов'язані із знищенням даного об'єкта або майна.

При порушенні правил пожежної безпеки коло осіб, які притягуються до відповідальності, обмежене суб'єктами, що мають відношення до діяльності та діянь, що потягнули подібні порушення.

Основними джерелами відомостей про обставини злочину і особу злочинця можуть бути:

- огляд місця події;
- допит свідків;
- проведення експертиз.

Обставини, що підлягають з'ясуванню по справах про пожежі, визначаються в залежності від характеру події і включають:

1. Спосіб вчинення і засоби, що застосовувалися.
2. Об'єкти.
3. Винного, співучасників.
4. Мотиви і цілі.
5. Чи не було іншого злочину.
6. Наслідки, матеріальні збитки.
7. Причини і умови, що сприяли вчиненню злочину.

По справах про порушення правил протипожежної безпеки встановлюють:

- які правила порушені, і в яких діяннях це проявилось;
- причини порушення;
- причинний зв'язок між діянням і виникненням пожежі;
- винних;
- наслідки;
- причини і умови, що сприяли виникненню пожежі.

8. Розслідування підпалів і злочинних порушень протипожежних правил

Типові слідчі ситуації:

- а) є дані про подію і особу злочинця, що вчинила злочин;
- б) є дані про подію злочину, спосіб вчинення, особа не відома;
- в) є дані про подію злочину, спосіб і особа не відомі.

Початкові слідчі дії

Огляд місця події – невідкладна слідча дія. В ній обов'язкова участь спеціалістів (електрик, будівельник, хімік та інші). Вивчаються: вогнище пожежі; обставини, що сприяли поширенню вогню; час виникнення; причини, засоби підпалу; винні; стан засобів пожежної безпеки; характер і розмір шкоди. Причини пожежі встановлюються по слідах і речових доказах.

Допит свідків (очевидців) і потерпілих проводиться за обставинами:

- а) що відносяться до моменту виникнення пожежі і що йому передували;
- б) що являється підставами для встановлення причин пожежі;
- в) що вказує на особу винного в підпалі чи порушенні правил.

Призначення експертиз:

- пожежно-технічна (питання: вогнище, розповсюдження; технічні причини пожежі: коротке замикання, несправності);
- судово-медична (причина настання смерті, час, характер ушкоджень);
- судово-хімічна (чи є і які горючі речовини);
- дактилоскопічна, трасологічна тощо.

При наявності підстав проводиться обшук у підозрюваного (при підпалах).

Наступний етап, як правило, пов'язаний із збором доказів про винність підозрюваного і встановлення причинного зв'язку між діями і наслідками, характером і ступенем суспільно небезпечного діяння.

Завдання до семінарського заняття

Теоретичні питання

1. Криміналістична характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
2. Початковий етап розслідування.
3. Наступний етап розслідування.
4. Особливості тактики проведення окремих слідчих дій.
5. Криміналістична характеристика злочинів проти безпеки виробництва.
6. Розслідування злочинів проти безпеки виробництва.
7. Криміналістична характеристика підпалів та злочинних порушень протипожежних правил.
8. Обставини, що підлягають з'ясуванню.
9. Початковий етап розслідування.
10. Наступний етап розслідування й особливості проведення окремих слідчих дій.

Практичні завдання

Завдання 1

12 листопада о 23.15 в чергову частину Заводського РВВС надійшло повідомлення, що на об'їзній дорозі біля вугільного складу на узбіччі дороги знаходиться труп чоловіка, а поряд поламаний велосипед.

Прибувши на місце події, слідчий встановив наступне. Труп невідомої особи чоловічої статі знаходиться на відстані 0,5 метра зліва від асфальтного покриття дороги. На відстані 1,3 метра від трупа знаходиться велосипед з поламаним заднім колесом. При огляді трупа судовим медиком було встановлено, що у постраждалого переламана ліва нога та ушкоджений череп. На асфальтному покритті дороги були виявлені кусочки фарного скла. На відстані 800 метрів від місця події знаходиться автогаражний кооператив "Промінь". На запитання слідчого до сторожа кооперативу, які автомобілі заїжджали чи виїжджали з автокооперативу в період з 21.00 до 23.30, останній відповів, що ніякі не заїжджали і не виїжджали в цей період. У слід-

чого виникли сумніви у правдивості показань сторожа автокооперативу.

1. Висуньте версії події і складіть план їх перевірки.
2. Визначте тактичні прийоми, спрямовані на подолання неправдивих показань сторожа автокооперативу.
3. Складіть план місця події.

Завдання 2

Бригада суднових монтажників виконувала роботи по монтажу системи автоматичного гасіння пожежі на рефрижераторі, який будувався на суднобудівному заводі “Океан”. Роботи виконувались одночасно в декількох приміщеннях. Автоматичне гасіння пожежі передбачало заповнення приміщення, де виникла пожежа, вуглекислим газом. О 16.00, коли роботи закінчувалися, раптово в одне із трюмових відділень, де працювали кілька монтажників, надійшов газ. Це призвело до того, що монтажники отримали гостре отруєння, а три особи загинули. За фактом загибелі людей слідчим прокуратури було порушено кримінальну справу.

Які обставини підлягають встановленню і які слідчі дії необхідно провести в першу чергу?

Реферати

1. Значення огляду місця події при розслідуванні дорожньо-транспортних пригод.
2. Організація та проведення експертиз при розслідуванні злочинів проти безпеки виробництва.
3. Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинних порушень правил пожежної безпеки.
4. Сутність та види слідчого експерименту при розслідуванні дорожньо-транспортних пригод.

Література до теми

1. Салтевський М.В. Криміналістика: Підручник: У 2 ч. – Ч. 2. – Харків: Консум, 2001. – С. 463-484.
2. Криміналістика: Учебник / Под ред. А.Г. Филиппова. – 3-е изд. – М.: Спарк, 2004. – С. 625-660.

3. Криминалистика: Учебник / Под ред. И.Ф. Пантелеева, Н.А. Селиванова. – М.: Юрид. лит., 1984. – С. 487-520, 428-447.
4. Родионов Л.Д. Расследование дорожно-транспортных происшествий. – М., 1990.
5. Зуев П.М. Методика расследования дорожно-транспортных происшествий. – М., 1991.
6. Булатов А.И., Жулев В.И., Петренко В.М. Расследование дорожно-транспортных происшествий. – М., 1966.
7. Меглицкий Г.Н. Особенности расследования поджогов. – М., 1991.
8. Попов И.А. Организация раскрытия и расследования преступлений, связанных с пожарами и поджогами. – М., 1992.
9. Романов М., Ковкін В. Перешкода та небезпека для руху як предмет дослідження в справах про дорожньо-транспортні пригоди // Право України. – 2000. – № 8.
10. Попов В. Проблеми розслідування обставин дорожньо-транспортних пригод // Право України. – 2003. – № 9.
11. Откідач Г. Попередня перевірка обставин пожеж // Право України. – 2001. – № 10.
12. Ціркаль В. Огляд місця події при розслідуванні підпалів та порушенні вимог пожежної безпеки з участю спеціалістів // Право України. – 2003. – № 9.